

Adio Tzara
Ein Hod, 25 dec. 1962

Tristan dragule,

Îți scriu aceste rânduri pe care nu le vei citi. Cel puțin sper că nu te-au înmormântat cu monoculul tău cu tot.

Isidore Isou mi-a adus vestea morții tale. Am primit mesajul azi dimineață. M-a făcut atent că funeraliile tale au dat loc unei bătăi între letrști și comuniști. Se pare că au venit să boxeze. În plin cimitir Montparnasse. Tu trebuie să fii cu îngerii. Îmi amintesc certurile noastre. Discuțiile înflăcărate. Cearta noastră finală. Dar nu mai țin minte cauza exactă.

Îmi amintesc nopțile petrecute ca să refacem arta și lumea. Petrecute dansând sau la beții. Rugându-ne la zeul Dada. Sărutând picioarele femeilor frumoase. Și mai țin minte că am suferit teribil. Am fost obligați să ne ascundem. Să fugim. Nu am uitat, nu voi uita niciodată. Nici pe Dada nici pe Hitler. Nici amiciția noastră. Nu-ți scriu ca să facem pace, să știi bine. Rămânem supărați, tu și cu mine. Pentru că ai plecat fără un adio.

De unde scriu acum, văd marea care scânteie în soare. În spate se ridică colinele Carmelului. Aici trăiesc eu, acum. Un sat micuț pierdut între crânguri. Într-o țară

pierdută printre deșerturi arzătoare. Irascibile. Departe de Europa în care Dada a combătut nepăsarea. Unde artiștii sunt adevărații revoluționari. Departe de falsa decadentă. Eu am adus Dada cu mine. În valiza mea de emigrant. Destul cu fracul dandy și monocluri. E foarte cald aici. Dada a priceput repede. L-am îmbrăcat cu panataloni scurți. O pălărie de pânză pe cap. L-am echipat cu o lopată și un târnăcop. Deasemenea cu o pușcă care trage. I-am oferit un pământ, orașul acesta pe care l-am fondat. Acest bordei de piatră pe care l-am clădit cu mâinile mele. Peisajul care își schimbă culorile. E țara în care, între două lupte, apuc să pictez ceva abstract.

Fără toate astea, Dada ar muri cu tine, venerate Tzara. Dada va fi înhumat la Grand Palais. Mumificat la MOMA new yorkezilor. Ca un fluture mort într-o vitrină.

Aici el se răsucesce în elementul său, ca pe timpul Cabaretului Voltaire. Ca și cum ai fi încă în viață.

Mă pregătesc să organizez o mică manifestare dadaistă. Aici la Ein Hod, 50 de ani după cele făcute la Zurich. Soldații cu armele în spate să ne viziteze. Pelerinii care urcă Carmelul. Să auzi tu copiii care plâng, în ebraică plâng. Ministrul culturii poartă sandale. Un rabin care va da din umeri. Există un spațiu mai extravagant? Totul e suprealist, rău văzut, total neînțeles, controversat, fumat de noi înșine. Există un loc mai propice conflictelor decât Israelul? Ai făcut bine că n-ai venit. Și eu că te-am părăsit. Am uitat motivul dezbinării noastre. Dar chiar așa supărat, tot voi locui cu tine. În amintirea amicitiei noastre.

Marcel Ianco

**

Text Imaginat de Raphael Yerushalmy

Traducere : Adrian Grauenfels

Apărut în revista Continuum no. 13- 2016 , "Dada le Fruit Permis"

Cu mulțumiri pentru permisie doamnei Marlene Braester- redactor șef.